

tijela«, a povraća u nebesku i našu domovinu.» (1 Tusc. 49). Iz nebeskih visina, došla nam je duša i vraća se u **svoju** domovinu. S tim riječima završava Ciceron I knjigu Tusc. posvećenu besmrtnosti duše. Ciceronov nauk: o trascendenciji duše, njezinu bož. podrijetlu, i o besmrtnom životu koji se projicira pred ljudima: duboko je osjećajan, izliven je iz njegova srca, a iz ničijeg drugog izvora, stoga je filozofski originalan i ljudski simpatičan. U ovom njegovom uzvišenom filozofskom nauku imamo **anticipirano** kršćanstvo, stoga ga historiografi smatraju zlatnom vezom između grčko-rimske i kršč. misli.

Sv. Augustin je, pročitavši Ciceronova Hortenzija, uskliknuo: »Zar nije možda sama **Istina** koja je prozborila ove riječi kroz usta jednog čovjeka?« Golema je zasluga ovog poganskog filozofa da je upozorio ljude da misle na **božansko i vječno**.

Fra Krsto Kržanić

JEDAN OSVRT

Za I nedjelju došašća dobili smo »novu misu« za koju je Sv. otac u audijenciji 19. XI 1969. kazao da bi je bilo bolje nazivati »novom epohom u životu Crkve«. Za tu su prigodu izdani hrvatski priručnici koji su priređivače stajali dosta truda i troška. Nije to bio malen ni lak posao, ali je ujedno vrlo važan i odgovoran, pa neka je potpisanome dozvoljeno osvrnuti se na tehničku i financijsku stranu barem dvaju od tih izdanja. Unatoč zahvalnosti koju dugujemo svima koji su nam te priručnike omogućili čini se potrebnim iznijeti neke stvari s obzirom na slična buduća izdanja.

1. »Red mise« je tiskan u skoro raskošnom izdanju (u dvije boje cijela knjiga, na čvrstu papiru i s vrlo ukusnim uvezom). Je li bilo uputno izdavati takav priručnik kad se na str. 6. predviđa »savršenije drugo izdanje«? K tome uvodna opaska »Priloga Reda mise« veli da će skoro biti promulgiran i odobren »novi euhologij«. Još ove bi, naime, godine imao izići čitav novi Misal u više dijelova u kojemu će biti oko 70 predslovlja (od kojih sadašnji »Red mise« ima samo 22) i oko 1000 (većinom novih ili prerađenih) misnih molitava (euhologij). I sam Sv. zbor za bogoslužje javlja da će u novom Misalu biti neke izmjene, npr. da će se obred »Oškropi me« uklopiti u pokajnički čin (v. »Notitiae«, rujana-listopad 1969, 403) a kasnije je objavljeno da je izvršena i oveća dopuna čl. 7. Općeg uređenja koja po svoj prilici neće biti zadnja. Kad sve to iziđe zajedno i koliko toliko konačno, što ćemo s ovim našim privremenim izdanjem?

Za koga se tiskala nanovo »Opća uredba Rimskog misala« koju je nedavno donijela »Služba Božja« 1969, br. 4—5. U njoj je ona priručni svećeniku i svakome tko se interesira, a bilo bi poželjno da to budu svi koji kod nove mise imaju bilo kakvu posebnu ulogu, a ako će se poslužiti ovim novim izdanjem, mora veliku knjigu nositi svuda sa sobom. Uz to je priređen »novi« prijevod te »Uredbe« i tako nije trebalo ni obavijestiti prevodioca prvog prijevoda. Da li je »novi« prijevod uvijek bolji, dalo bi se diskutirati počevši od promijenjenog naslova gdje je mjesto »Uređenja« stavljeno »Uredba« iako je taj izraz već udomaćen za Uredbu o sv. bogoslužju, po primjeru onda-

šnjega nadb. Šepera kad je na radiju iz Rima govorio o toj Uredbi odmah netom je bila na koncilu prihvaćena i odobrena. Pa to samo usput.

Je li trebalo čitav »Red mise«, s narodom i bez naroda, donijeti i latinski? Apsurdno je misliti da će se sve nove liturgijske knjige tiskati na živim jezicima i u istom izdanju ovako paralelno još i na latinskom. Pa kad bi to i bio slučaj, što je isključeno već zbog glomaznosti novih knjiga, da li se to moralo učiniti u ovom našem privremenom izdanju? Tako se mislilo kad se izdavao »Misni priručnik« (Zagreb 1965) pa se ipak od toga odustalo, na što se nije u tom pogledu čuo bilo kakav prigovor iako je izdanje odmah bilo poklonjeno i Sv. Ocu. Da paralelni latinski tekst više ne zahtijeva Sv. zbor za bogoslužje, vidi se iz činjenice što je 19. VII 1969. (v. nav. »Notitiae« 364) odobrio za upotrebu psalterij i ordinarij novoga Časoslova samo na francuskom jeziku. Uz to je Sv. zbor za bogoslužje 10. XI 1969. pisao svima predsjednicima BK da unaprijed Misali na živom jeziku imaju za svećenike koji ne znaju taj jezik sadržavati samo latinski Dodatak s 12 Misa, nekoliko predslovlja i sve četiri Euh. molitve (v. »Notitiae«, studeni-prosinac 1969, 442—457). Uostalom, i naše je izdanje odstupilo od svog načela kad je predslovlja s pjevanjem donijelo samo na jednom jeziku iako bi možda latinska nekima dobro došla u nekim prigodama. Iz ove se opaske vidi da nitko nije protiv toga da se izdaje i latinski, ali ne u jednoj te istoj knjizi, jer to znatno poskupljuje izdanje.

Tko je za »Tablice za služitelja« odabrao onako upadnu boju koja k tome umanjuje vidljivost teksta? Ako je taj karton namijenjen misniku, onda je mjesto 2. i 3. načina pokajničkog čina i mjesto svih triju poklika poslije posvećenja bilo bolje staviti čitavu Slavu i Vjervanje koje neki svećenici žele imati pred sobom kad predvode puk u recitiranju ili pjevanju. Isto tako bi na kartonu misniku bile dobro došle molitve kod lomljenja kruha i prije pričesti da ih ne mora tražiti u »Redu mise«. Ako je pak karton zamišljen za ministranta, onda se moglo ispustiti što moli samo đakon ili svećenik, a preglednije donijeti potrebne obrasce.

Zar nije bilo uputnije 25 stranica (287—311) skupog dvobojnog notnog tiska izdati samo za one koji žele imati te dijelove Euharistijskih molitava i u notama? A kad se to već uvrstilo u knjigu, nije li trebalo za usklike poslije posvećenja potražiti jednostavniji napjev, kako su učinili drugi narodi, budući da će doneseni napjev izvoditi jedva koja zajednica kod nas? Usput rečeno, doneseni napjev nije identičan s koralnim napjevom što ga ima latinsko službeno izdanje na str. 158 i drugdje. A bilo je bolje, općenito uzevši, koralne note transkribirati u moderne da se njima lakše pomognu oni koji znaju nešto svirati.

A što »Prilog Redu mise« ima pet misa (nedjelje po Božiću, blagdana Imena Isusova, LXX, LX i L) koje više nikome ne služe, i što je kod prikaznih i popričesnih molitava ostavljen duži završetak to služi kao dokaz da se i kod najljepših izdanja potkrađu i dosta krupni propusti.

Financijski: Tko je želio takvo izdanje mogao se za nj pobrinuti, ali ne praktično ga nametnuti svim hrvatskim crkvama po tako visokoj cijeni. Ne bi bilo teško poimence navesti u blizini nekoliko crkava koje kroz cijelu godinu ne skupe 180 N. din. milostinje, a

takvih je u Hrvatskoj razmjerno mnogo. Prema nekim kompetentnim kalkulacijama za ovakav »Red mise« je potrošeno manje od 100 N. din. po primjerku. Kad se Društvu sv. Ćirila i Metoda s pravom prigovorilo zbog visoke cijene gore spomenutog »Misnog priručnika«, ono se je moglo opravdati pred svojom glavnom skupštinom. Gdje će to biti prigoda za ovo izdanje?

Ako se navede da je knjiga morala biti vrlo brzo tiskana i zato možda više plaćena, tko je kriv da je hrvatski prijevod novog »Reda mise« odobren tek 28. X 1969. i potvrđen 10. X kad je Sv. zbor za bogoslužje prijevod istog teksta u »santhali« jeziku odobrio već 30. VI 1969. (v. nav. »Notitiae« 356). A ako se kome moraju davati postoci, je li pravo da se sve crkve jednako opterećuju pa da je i za najsvetiju svrhu? Ne treba da itko badava radi, ali neka naplati od onoga koji njegove usluge treba i želi. Tko će više imati obraza kod stranih katolika moljakati pomoć kad mi izdajemo takva privremena izdanja kakvih oni redovito nemaju?

2. Brošurica »Obnovljena sveta misa« na 16 stranica vrlo malena formata donosi sva tri načina pokajničkog čina i sva tri usklika poslije posvećenja. Je li to zgodno za djecu i za široke krugove vjernika? Nisu li se mogli na kartoncinu tiskati samo novi obrasci, kojih je vrlo malo za puk, i to samo na prvom načinu koji se u praksi preporučuje barem dok svi dobro ne naučimo taj napamet?

I ta se brošurica prodaje uz nerazmjernu cijenu od 1 din. Kad je samo u Zadar (za cijelu nadbiskupiju) poslano 10.000 primjeraka, može se po prilici misliti kolika je cijela naklada. Ako »Blagovest« po istoj cijeni daje »Džepni kalendar 1970«, koji ima 32 stranice i tiskan je u dvije boje, za koliko je trebalo davati ovu brošuricu? Na koricama je onog kalendara zapisano da je štampan u 30.000 primjeraka, ali da je i tri puta više opet je mnogo jeftiniji od spomenute brošurice.

Nije bilo ugodno ovo iznijeti i tiskati, ali »amicus Plato, amicus Cicero, sed magis veritas«. A izneseno je otvoreno zbog slijedećih liturgijskih izdanja koja skoro očekujemo na našem jeziku: više Lekcionara, Obred krštenja djece, Obred vjenčanja, Obred pogreba, Misal, Časoslov itd. Nemojmo, braćo velika i mala, liturgijsku obnovu pre- više miješati s novcem jer ne bi bila blagoslovljena ni ona ni on!

Potpisujem sam, ali — ako treba — ne bi bilo teško za glavne tvrdnje ovog osvrta dobiti pristanak ogromnog dijela hrvatskog svećenstva.

O. Martin Kirigin OSB